Gemeente Sint Oedenrode
Tav de gemeenteraad
Postbus 44
5490 AA Sint Oedenrode
Verzonden per email

Sint Oedenrode, 12 juli 2016

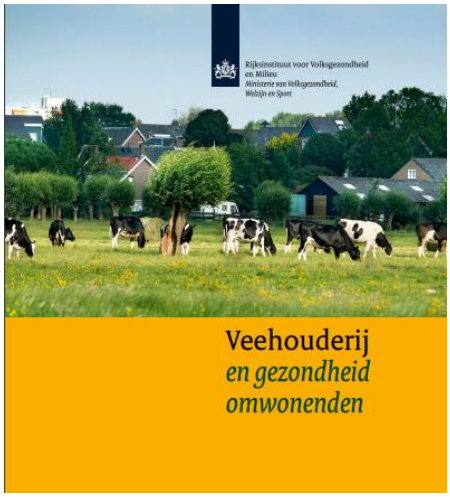
Geacht raadslid,

Het afgelopen half jaar is al veel gesproken over het initiatief om een nieuwvestiging MEGAstal voor 18.000 vleesvarkens aan de Lieshoutseweg te realiseren. Inmiddels bent u op de hoogte van de voorgeschiedenis, uw positie en de standpunten van REaktiegroep De BleieVen.

In deze brief vindt u aanvullende informatie op basis van de meest recente inzichten.

VGO onderzoek
We hebben u de afgelopen periode geïnformeerd over een groot aantal zaken die meegewogen dienen te worden bij de beoordeling van een dergelijke aanvraag. Zo hebben we u verteld over het onderzoek Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO onderzoek). Over de eerste resultaten hebben we u reeds informatie verstrekt (onze informatiemap *'Publiekssamenvatting van de eerste resultaten uit het VGO onderzoek' (gepubliceerd maart 2016)*).

Op 7 juli jl. is het volledige rapport 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden' (VGO onderzoek) door de Staatssecretaris van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS),) aan de Tweede Kamer aangeboden, samen met het rapport 'Emissies van endotoxinen uit de veehouderij' (fase 3a) en het rapport 'Additionele maatregelen ter vermindering van emissies van bioaërosolen uit stallen: verkenning van opties, kosten en effecten op de gezondheidslast van omwonenden'. Deze onderzoeken zijn gedaan naar aanleiding van het advies van de Gezondheidsraad in 2012 over de gezondheidsrisico's rond veehouderijen voor omwonenden.

In de reactie geven de staatssecretarissen aan dat de resultaten reden geven tot bezorgdheid. Het VGO-onderzoek en het endotoxinen-onderzoek laten zien dat er verbanden zijn gevonden tussen het wonen in de omgeving van veehouderijen en de gezondheid. Tevens geven zij aan dat het kabinet zich beraadt op maatregelen.

In de verschillende media is nadrukkelijk aandacht besteed aan de resultaten van het VGO onderzoek en het standpunt van het kabinet. Zie bijvoorbeeld de uitzending van Nieuwsuur van 7 juli jl. 22.45u (www.uitzendinggemist.net/aflevering/357492/Nieuwsuur.html# (vanaf 10min45sec))

Bij navraag bij de wethouder, is ons gebleken dat de initiatiefnemer inmiddels een volledige vergunningsaanvraag heeft ingediend. Niet alleen een MER, maar een complete aanvraag. Dit betekent dat de gemeente Sint Oedenrode binnen een bepaalde termijn daadwerkelijk een standpunt heeft in te nemen over het initiatief en de aanvraag. Op welke termijn dit zal zijn is ons niet duidelijk.

U heeft als gemeenteraad op basis van een door het college dan aan te reiken ontwerpbesluit uw standpunt in te nemen. Meer dan duidelijk is dat dit standpunt betrekking heeft op de aanvaardbaarheid van het initiatief. Zoals de provincie heeft aangegeven in haar besluit ontheffing verordening ruimte 2011 (27 januari 2015), heeft de aanvaardbaarheid betrekking op zowel het milieuoogpunt, in het bijzonder wat betreft ammoniak, geur, fijnstof en gezondheid van mensen als het ruimtelijk oogpunt, in bijzonder wat betreft natuur, landschap en cultuurhistorie.

Met de uitkomsten van het VGO onderzoek is nu meer dan duidelijk dat er **geen** sprake kan zijn van aanvaardbaarheid. Dit gezien de aangetoonde relatie tussen veehouderij en de gezondheid van mensen. Dit niet alleen gezien de omvang van het initiatief, de aangegeven locatie, de hoge dichtheid van het aantal veehouderijen in het gebied en de beperkte afstanden tot omwonenden[1], maar zeker ook in combinatie met de overbelasting van het gebied waar nu reeds sprake van is. In de bijlage wordt dit inhoudelijk onderbouwd door middel van de beoordeling door Van Hoof Advies.

Mocht de gemeente onverhoopt besluiten om dit initiatief daadwerkelijk toe te staan, dan besluit de gemeente ook over de gezondheidsgevolgen voor omwonenden. Niet alleen in de directe omgeving maar ook ver daarbuiten (ook dit wordt mede duidelijk gemaakt in de rapportage VGO onderzoek). Belanghebbenden verenigd in de REaktiegroep De BleieVen stellen dat het zeker onaanvaardbaar is als de gemeente een dergelijk initiatief toe zou laten, terwijl zij op de hoogte is van de gevolgen voor de volksgezondheid.

Behalve de aangetoonde relatie tussen volksgezondheid en veehouderijen maken de uitkomsten van het VGO onderzoek ook meer dan duidelijk, dat met het instemmen met een dergelijk initiatief de nu zittende veehouderijen/gezinsbedrijven geen enkele mogelijkheid tot (autonome) groei kunnen hebben. Mocht de gemeente onverhoopt instemmen met het initiatief dat besluit zij ook voor het failliet van de zittende (gezins-)bedrijven.

[1] Verschillende woonobjecten liggen op minder dan 250 m vanaf een veehouderij.

Ook mag nu meer als duidelijk zijn dat gezien de aangetoonde negatieve relatie met de volksgezondheid de verkoopbaarheid en/of waarden van de woningen en bedrijven sterk negatief beïnvloed wordt. Mocht de gemeente onverhoopt instemmen met het initiatief dan zijn de economische gevolgen voor bedrijven, zelfstandig ondernemers en gezinnen niet te overzien. Het mag duidelijk zijn dat de gemeente met een dergelijke onverhoopt besluit de verantwoordelijkheid draagt voor die gevolgen.

Onderzoek achtergrondbelasting geurhinder

Reeds vanaf 2011 adviseert de GGD om aanvullende eisen te stellen aan de berekening en interpretatie van geurhinder. Naast het IVG- onderzoek in 2011 en nu het VGO-onderzoek, hebben verschillende onderzoeken nieuwe inzichten gegeven omtrent o.a. de effectiviteit van luchtwassers[2], en geurhinder[3]. In juni 2016 is inmiddels een juridische uitspraak gedaan, dat een gemeente 'niet zomaar voorbij kan gaan aan de aanbevelingen van de GGD'[4].

De geurnormen die de GGD adviseert als voor- en achtergrondbelasting in het buitengebied bedragen: 2,1 tot 10,3 OU/m^3. Deze normen zijn eveneens meegenomen in de zienswijze van de GGD op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau tbv de MER-procedure van dit initiatief.

Op dit moment al overschrijdt de reeds aanwezige cumulatieve achtergrondbelasting van 15,7 OU/m^3 voor verschillende woonobjecten deze te hanteren normen. Het kan dus niet anders zijn dat een nieuwe vestiging deze achtergrondbelasting nog verder zal verhogen naar onacceptabele waarden. Zie hiervoor ook de bijgevoegde notitie van Van Hoof Advies.

Mede door de genoemde ontwikkelingen, is REaktiegroep De BleieVen een onderzoek gestart naar de impact van een nieuwvestiging met 18.000 vleesvarkens op de cumulatieve achtergrondbelasting geurhinder voor relevante woonobjecten, in verschillende scenario's:

1. Dit voor de situatie zoals die nu in de praktijk is (aanwezige veehouderijen, exclusief slapende vergunningen);
2. voor de situatie waar in sprake zou zijn als de nu slapende vergunningen zijn gerealiseerd;
3. voor de situatie van zowel de slapende vergunningen als de nieuwvestiging van het genoemde initiatief;
4. voor de drie scenario's, op basis van de daadwerkelijke reductiefactoren van de luchtwassers.

Dit langs de laatste beleidslijnen, kennis en inzichten van zowel de overheid als uw gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD), alsmede jurisprudentie op dit onderwerp.

Op basis van de eerste resultaten komen we nu reeds tot schrikbarende conclusies. In de huidige situaties is de achtergrondbelasting op verschillende woonobjecten boven de norm. Dit is nog exclusief de slapende vergunningen (die nog niet gerealiseerd zijn). Inclusief de slapende vergunningen worden de normen op veel woonobjecten overschreden.

[2] "Verschillen tussen twee studies naar geurbelasting-geurhinderrelaties nader onderzocht", M. Wouters et al., 2015 (Universiteit Utrecht en IRAS)

[3] RIVM, 2014 Gezondheid en veiligheid in de Omgevingswet.

[4] Betekenis GGD-onderzoek: ECLI:NL:RBOBR:2016:3384.

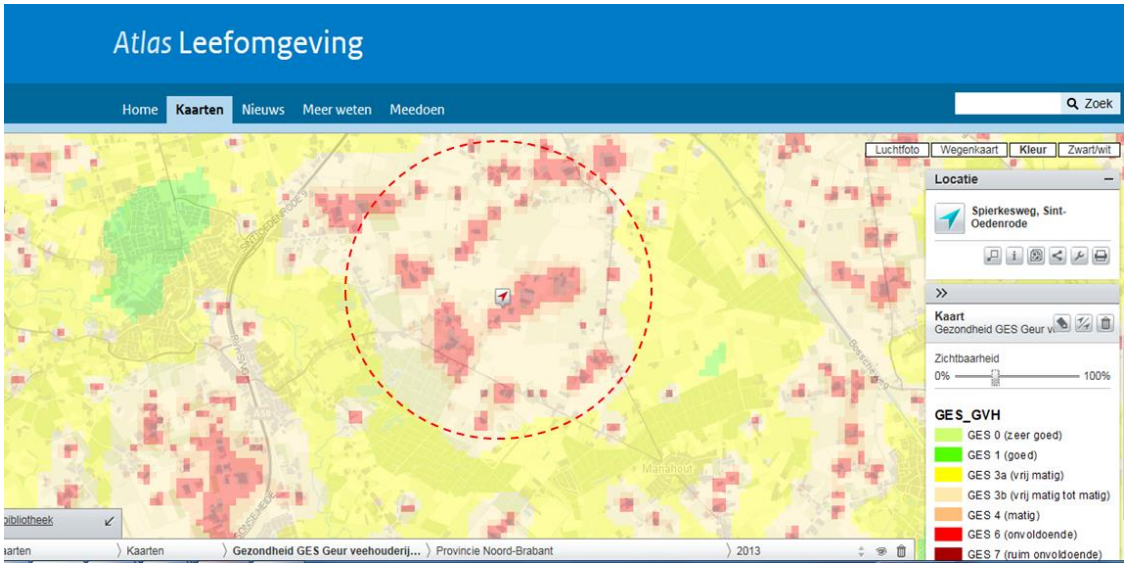
Op basis van de huidige inzichten én jurisprudentie hadden deze nu nog slapende vergunningen niet vergund mogen worden (meer dan 10,3 OU/m^3). Een initiatief voor een MEGAstal voor 18.000 vleesvarkens op de aangegeven locatie, is op basis van de eerste resultaten onmogelijk om binnen de normen te blijven. Zie ook in de bijlage de eerste bevindingen van Van Hoof Advies. Dit zal het college uiteraard zelf hebben te concluderen op basis van de beoordeling van het initiatief.

Onderzoek alternatieve locaties

De REaktiegroep De BleieVen heeft begrepen dat de gemeente Sint Oedenrode in overleg met de provincie en initiatiefnemer een onderzoek doet naar alternatieve bestaande locaties. Over de inhoud van dit onderzoek, de stand van zaken en richting is ons niets bekend. Naar aanleiding van vragen aan de wethouder over dit onderzoek is ambtelijk het volgende aan ons geantwoord: " Het onderzoek naar alternatieve locaties is nog gaande en dit is met enige regelmaat onderwerp van gesprek met de familie Verhagen".

Zoals we reeds meerdere malen hebben aangegeven is een initiatief voor een nieuwvestiging voor een MEGAstal niet meer van deze tijd. Zeker gegeven het feit dat er veel bestaande locaties beschikbaar zijn en in de nabije toekomst beschikbaar zullen komen (zie o.a. onderzoek in opdracht Provincie Noord Brabant Alterra Universiteit Wageningen; '*Leegstand agrarisch vastgoed Noord Brabant'*, maart 2016). Een onderzoek naar alternatieve bestaande locaties is vanuit dit perspectief wellicht logisch. Echter een alternatieve locatie is uiteraard alleen gerechtvaardigd als dit past binnen de huidige kaders van de wet geurhinder, ruimtelijke ordening en milieu, incl. de gezondheid van omwonenden.

Gegeven de uitkomsten van het VGO onderzoek (incl. het standpunt van het kabinet), als ook de eerste resultaten van ons onderzoek naar de achtergrondbelastingen geurhinder en zeker de gezondheidskaarten leefomgeving van de Provincie Noord Brabant (www.atlasleefomgeving.nl), stelt de REaktiegroep De BleieVen dat een alternatieve bestaande locatie in de Weieven niet aan de orde kan zijn.

Atlas Leefomgeving gezondheidskaart opgetelde geuremissie veehouderijen; WeieVen, slechts mogelijke GES score (7=ruim onvoldoende)

Tot slot
REaktiegroep De BleieVen stelt nogmaals dat ze niets tegen de initiatiefnemer als ondernemer / veehouder heeft en ook niet tegen veehouderij in zijn algemeenheid. De REaktiegroep is ook nog steeds bereid om in gesprek te komen over de verschillende zaken die er lopen, als ook om actief bij te dragen in het creëren van een optimale, gezonde, prettige en veilige woon, werk- en leefomgeving. Tot op heden maken we geen onderdeel uit van enige vorm van een gesprek en zijn daar ook niet voor uitgenodigd.

De gemeenteraad en de commissies hebben meerdere keren opgemerkt tijdens de vergaderingen dat transparantie erg belangrijk is en dat ze tijdig van alle ontwikkelingen op de hoogte gehouden willen worden. Wij betreuren het dan ook dat er geen inhoudelijke transparantie wordt gegeven over bijvoorbeeld de ingediende aanvraag en over het onderzoek naar alternatieve locaties. De wijze waarop dit initiatief eerder tot stand is gekomen als mede de nu gehanteerde werkwijze zorgt voor de nodige argwaan en maakt de onrust bij belanghebbenden alleen maar groter.

We zijn mede daardoor genoodzaakt om ons te beperken tot enerzijds het voorbereiden op de juridische procedures en anderzijds met u als raad in contact te blijven en informatie te delen.

In deze brief hebben wij de situatie beschouwd vanuit de uitkomsten van het VGO onderzoek, de nieuwe kaders omtrent geurhinder en de relatie die er ligt tussen de volksgezondheid en veehouderijen. De andere perspectieven zoals de sociale, maatschappelijke, economische én toeristische waarde zijn reeds met u gedeeld of zullen op een later moment nog nadrukkelijker aan de orde komen.

Wij vertrouwen er op dat wij u voor nu voldoende hebben geïnformeerd.

Hartelijke groet,
REaktiegroep De BleieVen
namens deze, Ivo van Wijk

BLEIEVEN
Weieven
Correspondentieadres: Weverspad 1 Sint Oedenrode

Bijlage: Bevindingen Van Hoof Advies 11 juli 2016

Afschrift aan wethouder Van Burgsteden